Evropský parlament
2024-2029

Hospodářský a měnový výbor

2024/2118(INI)

24.03.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o úloze jednoduchých daňových pravidel a daňové roztříštěnosti z hlediska evropské konkurenceschopnosti
(2024/2118(INI))

Hospodářský a měnový výbor

Zpravodaj: Michalis Hadjipantela

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....10

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY 11

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o úloze jednoduchých daňových pravidel a daňové roztříštěnosti z hlediska evropské konkurenceschopnosti
(2024/2118(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na článek 4 a články 63 až 66 Smlouvy o fungování Evropské unie a na zásady vnitřního trhu, volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob,

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 113, 114 a 115 této smlouvy,

– s ohledem na směrnici Rady 2003/49/ES ze dne 3. června 2003 o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků mezi přidruženými společnostmi z různých členských států[1] („směrnice o zdanění úroků a licenčních poplatků“),

– s ohledem na směrnici Rady 2011/96/EU ze dne 30. listopadu 2011 o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států[2] („směrnice o mateřských a dceřiných společnostech“),

– s ohledem na směrnici Rady 2022/2523/ES ze dne 14. prosince 2022 o zajištění globální minimální úrovně zdanění (15 %) nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii[3], která je reakcí Evropské unie na mezinárodní daňovou koordinaci,

– s ohledem na probíhající vývoj týkající se dvoupilířového řešení výzev v oblasti zdanění vyplývajících z digitalizace hospodářství,

– s ohledem na závěrečné zprávy OECD/G20 o projektu v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku (BEPS) z října 2015,

– s ohledem na zprávy o návrzích prvního a druhého pilíře přijatých inkluzivním rámcem OECD/G20 ze dne 14. října 2020 a na závěry hospodářské analýzy OECD a posouzení dopadů ze dne 12. října 2020 nazvané „Daňové výzvy vyplývající z digitalizace – posouzení hospodářských dopadů“,

– s ohledem na prohlášení inkluzivního rámce OECD/G20 pro BEPS ze dne 8. října 2021 nazvané „Dvoupilířové řešení výzev v oblasti zdanění vyplývajících z digitalizace ekonomiky“,

– s ohledem na vzorová pravidla druhého pilíře inkluzivního rámce OECD/G20 pro řešení BEPS ze dne 20. prosince 2021 pro vnitrostátní provádění globální minimální daně ve výše 15 %,

[1] Úř. věst. L 157, 26.6.2003, s. 49.
[2] Úř. věst. L 345, 29.12.2011, s. 8.
[3] Úř. věst. L 328, 22.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj.

– a ohledem na zákon Spojených států amerických 117-169 ze dne 16. srpna 2022 nazývaný též zákon o snížení inflace,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. července 2020 nazvané „Akční plán pro spravedlivé a jednoduché zdanění podporující strategii oživení“ (COM(2020)0312),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. května 2021 „Zdanění podniků pro 21. století“ (COM(2021)0251),

– s ohledem na návrh směrnice Rady o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin v Unii (COM(2021)0823), který dne 22. prosince 2021 předložila Komise, jakož i na postoj Parlamentu k tomuto návrhu[4],

– s ohledem na studii Komise z ledna 2022 s názvem „Náklady na dodržování daňových předpisů na MSP – aktualizace a doplnění: závěrečná zpráva“,

– s ohledem na návrh směrnice Rady o stanovení pravidel týkajících se úlevy ke snížení zvýhodnění dluhu oproti vlastnímu kapitálu a o omezení odpočitatelnosti úroků pro účely daně z příjmu právnických osob (COM(2022)0216), který dne 11. května 2022 předložila Komise,

– s ohledem na návrh Komise ze dne 8. prosince 2022, kterým se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o pravidla DPH v digitálním věku (COM(2022)0701), návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 904/2010, pokud jde o ujednání o správní spolupráci v oblasti DPH potřebná pro digitální věk, který předložila Komise (COM(2022)0703), návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o elektronické osvědčení o osvobození od daně z přidané hodnoty, který předložila Komise (COM(2024)0278), a na balíček Rady týkající se DPH v digitálním věku ze dne 5. listopadu 2024,

– s ohledem na směrnici Rady 2025/50 ze dne 10. prosince 2024 o rychlejší a spolehlivější úlevě z nadměrných srážkových daní[5] (FASTER),

– s ohledem na návrh směrnice Rady o podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů (BEFIT), který dne 12. září 2023 předložila Komise(COM(2023)0532),

– s ohledem na návrh směrnice Rady, kterou se zavádí daňový systém sídla pro mikropodniky a malé a střední podniky a kterou se mění směrnice 2011/16/EU, který dne 12. září 2023 předložila Komise (COM(2023)0528),

– s ohledem na směrnici Rady o stanovování převodních cen, který dne 12. září 2023 předložila Komise (COM(2023)0529),

– s ohledem na závěry ze zasedání Rady ze 17. a 18. dubna 2024 o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy,

– s ohledem na závěry ze zasedání Rady ze dne 24. května 2024 o jednotném trhu ve prospěch všech,

[4] Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 89.
[5] Úř. věst. L 2025/50, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/50/oj.

– s ohledem na budapešťské prohlášení Evropské rady ze dne 8. listopadu 2024 o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy,

– s ohledem na závěry ze zasedání Rady ze dne 11. března 2025 o programu racionalizace a zjednodušení daňových pravidel, který přispívá ke konkurenceschopnosti EU,

– s ohledem na závěry ze zasedání Evropské rady ze dne 20. března 2025 o konkurenceschopnosti se zaměřením na zjednodušení a snížení regulační a administrativní zátěže,

– s ohledem na své usnesení ze dne 16. února 2022 o provádění šesté směrnice o DPH: co chybí pro snížení výpadku příjmů z DPH v EU?[6],

– s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2021 o reformě politiky EU v oblasti škodlivých daňových praktik (včetně reformy Skupiny pro kodex chování)[7],

– s ohledem na své usnesení ze dne 15. února 2022 o dopadu vnitrostátních daňových reforem na hospodářství EU[8],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2022 o evropském rámci pro srážkovou daň[9], které vyzývá k vytvoření standardizovaného rámce pro srážkovou daň,

– s ohledem na své usnesení ze dne 4. října 2022 o dopadu nových technologií na zdanění: kryptoaktiva a technologie blockchain[10],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2022 s doporučeními Komisi o spravedlivém a jednoduchém zdanění podporujícím strategii oživení (kroky EP v návaznosti na červencový akční plán Komise a jejích 25 iniciativ v oblasti DPH, zdanění právnických a fyzických osob)[11],

– s ohledem na své usnesení ze dne 4. května 2022 o činnosti navazující na Konferenci o budoucnosti Evropy[12],

– s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o poučení z kauzy Pandora Papers a dalších odhalení[13], v němž rovněž vyzývá k lepšímu výkaznictví a sdílení informací,

– s ohledem na své usnesení ze dne 12. prosince 2023 o další reformě pravidel zdanění právnických osob[14],

– s ohledem na zprávu ze dne 9. května 2022 o konečných závěrech Konference o budoucnosti Evropy,

– s ohledem na zprávu Enrica Letty z dubna 2024 nazvanou „Více než trh“,

---

[6] Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 88.
[7] Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 167.
[8] Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 14.
[9] Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 172.
[10] Úř. věst. C 132, 14.4.2023, s. 15.
[11] Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 211.
[12] Přijaté texty, P9_TA(2022)0141.
[13] Úř. věst. C, C/2024/492, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/492/oj.
[14] Úř. věst. C 2024/4165, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4165/oj.

– s ohledem na zprávu Maria Draghiho ze dne 9. září 2024 nazvanou „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Hospodářského a měnového výboru (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že členské státy EU vybraly v roce 2023 daně ve výši 6 712 miliard EUR (včetně povinných skutečných sociálních příspěvků), což je o 4,7 % více než v roce 2022[15];

B. vzhledem k tomu, že v roce 2023 činila daňová zátěž (tj. celkové daňové příjmy jako podíl na HDP) v EU 39,0 % HDP, což ve srovnání s rokem 2022 představuje mírný pokles[16];

C. vzhledem k tomu, že v roce 2023 činil poměr příjmů z DPH k HDP 7,1 % HDP EU a 18,3 % celkových veřejných příjmů[17];

D. vzhledem k tomu, že podle Komise činil v roce 2022 výpadek příjmů z DPH 89,3 miliardy EUR[18];

E. vzhledem k tomu, že mezi členskými státy existují rozdíly v tom, jakým způsobem uplatňují a vybírají daně i jak v posledním desetiletí změnily svou daňovou skladbu[19];

F. vzhledem k tomu, že Draghiho souhrnná zpráva o hospodářské situaci Evropské unie varuje před klesající produktivitou a konkurenceschopností EU a uvádí, že bez rozhodných opatření bude EU čelit „pomalému a bolestnému poklesu“, přičemž rovněž zdůrazňuje nutnost koordinovaných politik, snižování byrokratických překážek pro posílení konkurenceschopnosti a určování a odstraňování zbytečných pravidel, a to i v oblasti daní;

Daně a podnikatelské prostředí

1. zdůrazňuje, že jednoduchá a předvídatelná daňová pravidla by měla daňovým poplatníkům usnadňovat placení daní a vládám správu a výběr příjmů; zdůrazňuje, že je třeba dosáhnout toho, aby Evropská unie umožňovala snadné dodržování předpisů a podporovala podnikávání a aby v ní mohla výrobní odvětví soutěžit a prosperovat a pracovníci dosahovali dobrých příjmů;

2. zdůrazňuje, že daňový systém EU by měl dodržovat zásady subsidiarity a proporcionality a že členské státy mají i nadále právo přizpůsobovat své daňové

[15] Evropská komise, Data on Taxation Trends (Údaje o trendech zdanění), naposledy aktualizováno dne 10. března 2025.
[16] Evropská komise, Data on Taxation Trends (Údaje o trendech zdanění), naposledy aktualizováno dne 10. března 2025.
[17] Evropská komise, Data on Taxation Trends (Údaje o trendech zdanění), naposledy aktualizováno dne 10. března 2025.
[18] Evropská komise, *VAT gap in the EU – 2024 report* (Výpadek příjmů z DPH v EU – zpráva za rok 2024), 2024.
[19] Evropská komise: Generální ředitelství pro daně a celní unii, Annual report on taxation 2024 – Review of taxation policies in the European Union (Výroční zpráva o zdanění 2024 – přezkum daňových politik v Evropské unii) 2024.

systémy svým specifickým vnitrostátním potřebám, přičemž musí zároveň dodržovat společné normy a zajišťovat účinné využívání příjmů;

3. konstatuje, že evropské společnosti, zejména malé a střední podniky, jsou klíčovými hnacími silami hospodářského růstu a tvorby pracovních míst na celém kontinentu; připomíná, že malé a střední podniky čelí značným fiskálním výzvám v důsledku složitých daňových předpisů a roztříštěných daňových systémů, které způsobují vysokou administrativní zátěž a náklady na dodržování předpisů a brání jejich růstu a inovacím; naléhavě vyzývá Komisi, aby zkoumala řešení, která zjednoduší daňové postupy a sníží náklady na dodržování předpisů;

Konkurenceschopnost a hospodářský růst

4. vítá závěry ze zasedání Evropské rady o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy; vyjadřuje v této souvislosti politování nad tím, že se nezaměřují na oblast daní, která představuje klíčový faktor pro zlepšení konkurenceschopnosti Evropy; vyzývá k lepší daňové spolupráci v rámci EU, která omezí roztříštěnost předpisů a povede k jejich zjednodušení a zároveň podpoří spolupráci a důvěru mezi členskými státy s cílem zvýšit konkurenceschopnost evropského hospodářství;

5. vítá závěry ze zasedání Evropské rady o racionalizaci a zjednodušení daňových pravidel; zdůrazňuje, že budoucí iniciativy EU v oblasti daní by se měly zaměřovat na administrativní zjednodušování, (případné) odstraňování překrývajících se daňových pravidel, vyjasňování a efektivnější uplatňování daňových pravidel;

Zjednodušení daňových pravidel a digitalizace

6. připomíná, že prioritou Komise je zajistit jednodušší podnikání v rámci všech politik, včetně daňové politiky, s cílem snížit požadavky na výkaznictví o 25 % (pro malé a střední podniky alespoň o 35 %); vyzývá v této souvislosti Komisi, aby u všech nových legislativních návrhů týkajících se daní systematicky prováděla předběžné posouzení dopadu, jakož i test konkurenceschopnosti stávajících opatření s cílem kvantifikovat očekávané snížení administrativní zátěže a zajistit, aby nová pravidla byla v souladu s cíli EU v oblasti hospodářského růstu;

7. připomíná, že jednoduchá, stabilní a předvídatelná daňová pravidla mají pro konkurenceschopné hospodářství zásadní význam; vyzývá Komisi, aby vedla všechny členské státy ke zjednodušování daňového systému s cílem snížit administrativní zátěž pro podniky; konstatuje, že daňová jistota, zjednodušení postupů pro vracení daní a odpočty jsou klíčovými způsoby, jak snížit administrativní zátěž;

8. zdůrazňuje potenciál digitalizace, zejména umělé inteligence, pro snižování administrativní zátěže a nákladů na dodržování předpisů pro společnosti, zejména malé a střední podniky; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly digitalizaci a zjednodušování daňové správy;

9. vyzývá Komisi, aby posoudila a zjednodušila stávající rámec DPH, snížila administrativní zátěž, posílila konkurenceschopnost a snížila rozdíl mezi očekávanými příjmy a skutečně vybranou částkou (výpadek příjmů z DPH);

10. opakuje postoj Parlamentu k pravidlům zdanění sídla (HOT), úlevě ke snížení zvýhodnění dluhu oproti vlastnímu kapitálu (DEBRA) a k rychlejší a spolehlivější úlevě z nadměrných srážkových daní (FASTER); bere na vědomí probíhající diskuse o návrhu rámce pro zdanění příjmů podniků v Evropě (BEFIT);

Pilíře 1 a 2 OECD a mezinárodní zdanění

11. opakuje, že EU je odhodlána provádět dohodu OECD o pilíři II, avšak současně zohledňuje stávající situaci týkající se pravidel pilíře II, včetně nedávného exekutivního příkazu, který dne 20. ledna 2025 vydal prezident USA, v němž se uvádí, že globální daňová dohoda OECD nemá ve Spojených státech žádnou platnost a účinek; naléhavě vyzývá Komisi, aby informovala Parlament o plánech pro nepředvídané události a přijala rychlá a cílená opatření na ochranu zájmů EU a předcházení odvetným opatřením;

12. zdůrazňuje, že pilíř II by měl zajistit globální minimální úroveň zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii; vítá jeho provedení ve vnitrostátním právu; vyzývá k právní jasnosti při jeho provádění a očekává, že proces vyjednávání a zveřejňování správních pokynů brzy skončí a společnostem spadajícím do oblasti působnosti pilíře II poskytne nezbytnou jistotu; očekává další vývoj, pokud jde o stálý „bezpečný přístav“ OECD;

13. konstatuje, že v posledních několika letech Evropská unie usilovala o ambiciózní program boje proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem a zavedla řadu nových ustanovení a požadavků na výkaznictví (např. prostřednictvím směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem); bere na vědomí oznámení Komise, že vyhodnotí směrnici proti vyhýbání se daňovým povinnostem s ohledem na pilíř II a ve třetím čtvrtletí 2025 předloží komplexní zprávu o přijatých opatřeních;

14. bere na vědomí skutečnost, že OECD v říjnu 2023 zveřejnila Mnohostrannou úmluvu, která stanoví technická pravidla pro provádění částky A pilíře I, a probíhající jednání;

Daňové překážky na jednotném trhu

15. konstatuje, že roztříštěné daňové prostředí EU vytváří pro unijní podniky, a zejména pro malé a střední podniky, složité podmínky, nejistotu a vysoké náklady na dodržování předpisů; zdůrazňuje, že je třeba řešit daňové překážky bránící přeshraničním investicím a zvýšit vlastní kapitál při financování podniků; v této souvislosti připomíná Draghiho zprávu, která zdůrazňuje skutečnost, že by občané EU měli mít možnost investovat v jiných členských státech bez složitých daňových postupů, které následně vedou k dvojímu zdanění;

Boj proti daňovým únikům a agresivnímu daňovému plánování

16. zavazuje se k boji proti agresivnímu daňovému plánování pro spravedlivou Evropu s přihlédnutím ke specifické situaci a zájmům malých a středních podniků a domácností nižší a střední třídy; je si vědom významných dopadů agresivního daňového plánování na příjmy, jelikož toto plánování oslabuje rovné podmínky pro hospodářské subjekty a ohrožuje daňovou morálku; naléhavě vyzývá Komisi, aby zlepšila spolupráci mezi

členskými státy při řešení agresivního daňového plánování, zejména prostřednictvím posílené výměny informací, koordinovaných auditů a lepšího vymáhání předpisů;

17. bere na vědomí úlohu směrnice o správní spolupráci v oblasti daní (DAC) při omezování daňových úniků a zvyšování transparentnosti a zároveň zdůrazňuje její složitost a administrativní zátěž, zejména v rámci směrnice DAC 6;

18. vyzývá k posílení spolupráce mezi Úřadem evropského veřejného žalobce a Eurofiscem s cílem posílit sdílení zpravodajských informací, koordinovaným způsobem vymáhat dodržování předpisů a vést přeshraniční vyšetřování v boji proti podvodům v oblasti DPH a dalším formám daňových úniků;

Přeshraniční zdanění a mobilita pracovních sil

19. vyzývá Komisi, aby předložila studii o tom, jak zjednodušit daňová pravidla a řešit daňovou roztříštěnost pro přeshraniční pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné s cílem posílit konkurenceschopnost; konstatuje, že rozdílné vnitrostátní daňové systémy vedou k administrativní zátěži, právní nejistotě a dvojímu zdanění, což brání mobilitě pracovních sil a přeshraničnímu podnikání;

Zdanění a inovace

20. vyzývá Komisi, aby v souladu s návrhy Draghiho zprávy vypracovala další studie o dopadech daňových pobídek na výzkum, vývoj a inovace při posilování evropské konkurenceschopnosti na celosvětové úrovni; vyzývá k posilování spolupráce a důvěry mezi členskými státy a k podpoře rovných podmínek pro elektronický obchod, digitální služby a další rychle rostoucí odvětví;

21. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Zpravodaj se domnívá, že v současném hospodářském prostředí musíme usilovat o zjednodušování předpisů a snižovat regulační a administrativní zátěž.

Daňové prostředí Evropské unie se nachází v kritickém bodě, který vyžaduje rovnováhu mezi podporou hospodářského růstu, zvyšováním konkurenceschopnosti a zajišťováním daňové spravedlnosti. Vyvíjející se hospodářské prostředí, které se vyznačuje digitalizací a globalizací, vyžaduje koordinované daňové politiky, které budou řešit přeshraniční problémy a zároveň snižovat administrativní zátěž pro podniky, zejména pro ty malé a střední.

Zásady zakotvené v článku 4 Smlouvy o Evropské unii a ve Smlouvách o fungování Evropské unie podtrhují význam vnitřního trhu a volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob. Předvídatelný daňový rámec má zásadní význam pro podporu vnitřního trhu a zajištění toho, aby podniky mohly účinně a nekomplikovaně působit v přeshraničním kontextu. Ačkoli EU dosáhla pokroku v boji proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem, jsou zapotřebí další opatření ke snížení byrokratických překážek a vytvoření prostředí příznivějšího pro podnikání, jak to zdůrazňuje Draghiho zpráva nazvaná „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“.

Zjednodušení daní a digitalizace jsou klíčem ke snížení nákladů na dodržování předpisů a ke zlepšení účinnosti. Závazek Komise snížit požadavky na výkaznictví o 25 % (a alespoň o 35 % v případě malých a středních podniků) je krokem správným směrem. Předběžné posuzování dopadů nových návrhů souvisejících s daněmi a testy konkurenceschopnosti stávajících opatření pomohou sladit daňové politiky s širšími hospodářskými cíli.

Digitalizace daňové správy má velký potenciál pro snížení administrativní zátěže. Využívání umělé inteligence a digitálních nástrojů může zefektivnit dodržování předpisů, což společnostem, a zejména malým a středním podnikům, usnadní orientaci ve složitých daňových předpisech.

Posílená spolupráce mezi členskými státy má zásadní význam v boji proti daňovým únikům a agresivnímu daňovému plánování. Lepší výměna informací, koordinované audity a posílené donucovací mechanismy mohou posílit boj proti nekalým daňovým praktikám.

Závěrem lze říci, že daňová agenda EU se musí přednostně zaměřovat na zjednodušování, digitalizaci a spolupráci s cílem vytvořit spravedlivější a konkurenceschopnější daňové prostředí. Omezením roztříštěnosti a složitosti, posílením digitálních nástrojů a přijetím koordinovaných politik může EU položit základy pro udržitelný růst a prosperitu v nadcházejících letech.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracovávání návrhu zprávy až do okamžiku jejího přijetí ve výboru obdržel podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt či osoba
GŘ TAXUD Evropská komise
Evropská bankovní federace
BusinessEurope
Tax Foundation

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodaje.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodaj prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.